

POLSKIE ŻYCIE POLITYCZNE

Dyskusja nad ustawą sanacyjną.

WARSZAWA, 9 marca. (Telefonem). — Dzisiaj od rana sejm wznowił dyskusję nad ustawą sanacyjną ministra skarbu p. Grabskiego.

Ksiądz Kilkow, przedstawiciel „Chłiborobów”, poprze całym projektem rządowy, kładąc tylko nacisk na większe uwzględnienie interesów gospodarczych Galicji Wschodniej, która mocno ucierpiała od wojny.

Następny mówca, przedstawiciel N. P. R., p. Chądzyński, również popiera projekt rządowy, ale domaga się większych uwzględnień interesów klasy robotniczej.

W charakterze opozycjonisty zabiera głos inny kolejni mówca, p. Kwiatkowski, z grupy p. Dubanowicza.

Po nim do głosu dochodzi poseł Djamand, który rozpoczyna swoje przemówienie w chwili, gdy rozmawialiśmy z Warszawą.

Prawdopodobnie dzisiaj sejm zakończy dyskusję i odeśle projekt sanacyjny do komisji skarbowej; możliwe jest jednak, że decydujące głosowanie nad odesłaniem projektu do komisji odbędzie się dopiero w poniedziałek. Jeżeli nastąpi odroczenie to tylko dlatego, że na godz. 3-tą wyznaczono dziś posiedzenie plenarne senatu, dla załatwienia ustawy skarbowej, uchwalonej już przez sejm, wobec czego posiedzenie sejmu musi się zakończyć o godz. 3 po południu.

P. Ludkiewicz cofnął dymisję.

WARSZAWA, 9 marca (telef.). — Dowiadujemy się, że dziś z rana prezes głównego urzędu ziemskiego p. Ludkiewicz, zawiadomił listownie premiera Sikorskiego, że swoją prośbę o dymisję cofa.

Wysiedlenie obcokrajowców.

WARSZAWA, 9 marca (AW). — Dowiadujemy się, że w wykonaniu uchwały administracyjnej o wysiedleniu uchodźców we Lwowie aresztowano 500 uchodźców i odwieziono ich na granicę wschodnią.

Postawie żydowskie zwrócili się wobec tego do rządu z prośbą o wstrzymanie przymusowego wysiedlenia uchodźców do dnia 1-go września r. b.

Wieści ze Śląska.

Związek powstańców. — Zjazd kupców i rękodzielników.

KATOWICE, 9 marca (AW). — Wczoraj o godz. 4 po poł. rozpoczął się w Katowicach zjazd kupców i rękodzielników.

Delegat ministerstwa skarbu, dr. Barański, wyjaśnia stanowisko rządu w sprawie waluty na Górnym Śląsku, a przedewszystkiem ostatniej ustawy w tej dziedzinie.

Przewodniczący radca dr. Sobota ogłosił skład sądu rozjemczego głównej komisji do badania cen, który ma rozstrzygać o cenach.

W rezultacie zjazdu kupcy zgodzili się na wprowadzenie od dn. 10 bm. marki polskiej w handlu. Po zebraniu poszczególnych grup kupców ustalali cennik towarów, zastosowany do waluty polskiej.

KATOWICE, 9 marca (AW). — Na posiedzeniu komitetu organizacyjnego związku byłych powstańców śląskich, w dniu 25 lutego, uchwalono przekształcić komitet, wybraną na zjeździe, na komitet organizacyjny, do którego dokooptowano kilku członków poprzedniego zarządu związku powstańców, oraz postanowiono zlikwidować dotychczasowy związek b. powstańców w ciągu miesiąca.

Przyjęto projekt nowego statutu, który po rozpatrzeniu przez prawników będzie przedłożony zjazdowi delegatów do uchwalenia. Następnie wybrano 2 komisje, redakcyjną oraz opieki nad powstańcami — więźniami politycznymi.

Stosunki polsko-niemieckie.

BERLIN, 9 marca (AW). — Korespondent lipski „Berliner Zeitung” stwierdza, że już dzisiaj targi lipskie mogą być uważane za zamknięte. Wielcy przemysłowcy już spakowali swe eksponaty, a przeważną część kupców już w pierwszych dniach opuściła niegościnnie progi.

Powodami fiasca największych targów niemieckich są ceny, żądane przez producentów i fabrykantów. Doprowadziła do tego tendencja wzrostowa dolara.

Korespondent powyższego dziennika stwierdza, że na ogół wyniki targów są niezadowolające, gdyż przedstawiciele bardzo nielicznych tylko gałęzi przemysłu zdołali otrzymać zlecenia. Najgorzej przedstawia się dział przemysłu tytoniowego, zabawkowego i instrumentów muzycznych.

BERLIN, 8 marca (AW). — „Neue Berliner Zeitung” donosi,

z Drezna, że w ostatnim czasie wykończono konwencję między Polską a Niemcami w sprawie zwrotu aktów sądowych i depozytów. Przyjęcie projektu konwencji w sprawie archiwów ma być zapewnione.

W kwestii układu w sprawie opcji nie osiągnięto jeszcze porozumienia. Pertraktacje posuwają się w duchu pojednawczym.

W związku z tą wiadomością „Neue Berliner Zeitung” ironicznie zauważa, że, podczas, gdy przedstawiciele obu państw od kilku miesięcy pertraktują i radzą w Dreźnie, to w sąsiednim Lipsku uważa się za wskazane nie przysyłać polskim dziennikarzom zaproszeń na targi i to pomimo tego, że zaproszenia takie, prócz francuskich i belgijskich, otrzymali dziennikarze wszystkich krajów.

OBNIŻENIE OPŁAT ZA WIZY TOWAROWE.

WARSZAWA, 9 marca. (A. W.). Wobec interwencji ze strony kilku państw w sprawie wysokości opłat, pobieranych przez konsulaty polskie przy wystawianiu wiz na świadectwa pochodzenia towarów, czynniki rządowe zastanawiają się nad możliwością ich obniżenia i ujednolinitenia. Sprawa ta prawdopodobnie w najbliższym czasie zostanie definitywnie załatwiona.

PROCES ARCYB. CIEPLAKA.

MOSKWA, 9 marca. (A. W.). — Arcybiskupa Cieplaka, oraz czterech księży katolickich wezwano do Moskwy z Petersburga na przeprowadzenie dodatkowego śledztwa, którego zakończenie spodziewane jest około 10 b. m. poczem ewentualnie ma mieć miejsce rozprawa sądowa.

Do zakończenia sprawy arcybiskup i księża nie mają prawa opuścić Moskwy, na co byli zmuszeni złożyć zobowiązanie.

WCIELANIE KŁAJPEDY DO LITWY.

BERLIN, 8 marca. — Z Kłajpedy donoszą, że zostało tam obecnie ogłoszone zapowiedziane wprowadzenie na obszarze Kłajpedy waluty litewskiej oraz litewskiego zarządu celnego i komunikacji.

Z dniem 10 b. m. znosi się granicę między obszarem Kłajpedy a Litwą i będzie zaprowadzona litewska taryfa celna, która ma ulec pewnym zmianom.

Dyrektorjat krajowy w Kłajpedzie zawarł również układ z litewskim ministerstwem komunikacji w sprawie przekazania Litwie kolei, poczt i telegrafów.

NARADY KONSERWATYSTÓW ANGIELSKICH.

LONDYN, 8 marca. — Bonar Law zaprosił deputowanych konserwatywnych na narady w izbie gmin celem omówienia z nimi położenia stworzonego wskutek ostatnich niepowodzeń konserwatystów przy wyborach uzupełniających. Niepowodzenia te przypisują ogólnie polityce mieszkaniowej rządu. Narady mają na celu ustalenie tej polityki rządu. Równocześnie ma być omówiona sprawa obsadzenia 3-ech opróżnionych stanowisk w gabinecie.

W kołach politycznych uważają za rzecz możliwą daleko idące zmiany w gabinecie.

LAWINY W SABAUDJI.

PARYŻ, 8 marca. — Z Sabaudji donoszą o ciągłym obsuwaniu się lawin. Liczne miejscowości zostały odcięte od świata wskutek przerwania linii telegraficznych i telefonicznych oraz zalania dróg. W pobliżu Albertville zarwała lawina most kolejowy długości 35 metrów i uniosła go o 500 metrów dalej.

REFORMA WYBORCZA

RZYM, 8 marca. (AW). Pośród inowacji, jakie Mussolini zamierza wprowadzić do swojego projektu ordynacji wyborczej, wymienić należy zasady przynależności prawa wyborczego emigrantom włoskim. Co do prawa wyborczego dla kobiet, to Mussolini jest zatem, aby udzielić go początkowo tylko przy wyborach do ciał samorządowych. Prawo głosu w tym wypadku posiadałyby tylko kobiety powyżej lat 25 i mające pewien cenzus naukowy.

AKCJA PROF. FUCHSA.

WIEDEN, 8 marca (Pat). „Neue Freie Presse” donosi z Monachium: Aresztowany prof. Fuchs jeździł często do Austrii, gdzie agitował za przyłączeniem krajów alpejskich do południowych Niemiec.

Gdańsk przeciwko Polsce.

Awantury w sejmie.

Czelność sen. Volkmana.

GDANSK, 9 marca. (Pat). Wczorajse posiedzenie sejmu gdańskiego było widowiskiem niesłychanie gwałtownych wystąpień przeciw Polsce. Prym w tej przeciwpolskiej kampanji dźwierzł senator do spraw finansowych wolnego miasta, Volkman, który pozwolił sobie na wystąpienie, na jakie przedstawiciel rządu gdańskiego nie powinien był sobie pozwolić w stosunku do państwa, z którym rząd gdański jest tak ściśle związany. Senator Volkman, pruski tajny radca, urzędnik pruskiego ministerstwa skarbu, wystąpił w obronie Gdańska i w tonie gwałtownym rzucił pod adresem Polski szereg ciężkich oskarżeń, zarzucając jej przedewszystkiem, iż nie spełnia swych finansowych zobowiązań wobec Gdańska, wynikających z tytułu rozrachunków celnych. — Gdańsk, znalazłszy się w przykrej sytuacji finansowej z powodu rzekomego niedotrzymania przez Polskę jej zobowiązań, musiał aż apelować do wysokiego komisarza ligi narodów i dopiero nacisk z tej strony, mówił senator Volkman, zmusił rząd polski do zadość uczynienia żądaniom Gdańska. — Dziś znowu wołał senator Volkman, stwierdzić musimy, że Polska nie dotrzymuje swych zobowiązań.

W dalszym ciągu swego przemówienia senator Volkman pozwolił sobie na wysunięcie twierdzenia, że so się tyczy unii celnej, którą to nazwę określił senator Volkman włączenie Gdańska do polskiego obszaru celnego, to Gdańsk w stosunku do Polski jest stroną dającą i Polska czerpie z tego tytułu dochody. Gdańsk zaś jest w położeniu o tyle gorszem, że musi utrzymywać olbrzymim kosztem aparat celny. Mówiąc o żądaniach polskiem usunięcia kilku gdańskich urzędników celnych, którzy ydorusili się nadużyć, senator Volkman zawołał: „Przez z rekami od gdańskich władz celnych!” Z wywodów senatora Volkmana, wygłoszonych w napaściwym tonie, widać było aż na zbliżyć, że nie mając żadnych argumentów, którymi mógłby odpowiedzieć na argumenty i oskarżenia, rodniesione przeciw rządowi gdańskiemu, chciał zohydzić w opinii publicznej rząd polski i ośmieszyc go, usiłując przedstawić go jako stronę niedotrzymującą zobowiązań.

Następnie przemawiał prezydent senatu gdańskiego Sahm który polemizował z zarzutami i ar-

gumentami mówców polskich, a zwłaszcza z przemówieniem dr. Kubacza, ograniczając się do osobistego zarzutu, uczynionego słowami Kubaczowi, że „stoi na żółdziej polskim, gdyż jest polskim urzędnikiem”.

SZYKANOWANIE AKADEMİKÓW POLSKICH W GDANSKU.

GDANSK, 9 marca. (Pat). — „Dziennik Gdański” zamieszcza dziś list otwarty, nadesłany mu przez wszystkie związki akademików polskich na politechnice gdańskiej. W liście tym polscy akademicy w Gdańsku zwracają uwagę na ustawiczne szykany, z jakimi się spotykają ze strony studentów niemieckich.

GDANSK, 9 marca. (A. W.). — Związek polskich stowarzyszeń akademickich w Gdańsku wydał list otwarty, w którym donosi, że powtórnie zerwanie tablic korporacji polskich w Gdańsku stanowi niezbitą dowód, że niemiecy za wszelką cenę chcą mieć dotychczasowe względnie spokojne stosunki między studentami na politechnice.

List ten zaznacza, że nastąpiło to ze względów politycznych, gdyż studenci narodowości niemieckiej na politechnice gdańskiej są to przeważnie Niemcy, przybyli z Rzeszy, których nie z Gdańskiem nie łączy, a których celem jest największe rozdrażnienie stosunków gdańsko - polskich.

ANTYPOLSKIE SZYKANY W GDANSKU.

GDANSK, 9 marca. (A. W.). — Jak donosi „Dziennik Gdański” firmy polskie w Gdańsku narażone są w dalszym ciągu na szereg szykan rozmaitego rodzaju ze strony władzy gdańskiej.

Żądane są — rzekomo w myśl gdańskiej ustawy stemplowej — od firm polskich, posiadających filie, lub reprezentacje w Gdańsku pełne opłaty od podwyższenia kapitału przedsiębiorstwa głównego w Polsce. Dalej, pod pozorem podatków od towarzystw zarobkowych, nakłada się na oddziały firm polskich, pracujące w Gdańsku, podatki nawet od majątków znajdujących się w Polsce.

Procedura ta ma na celu uniemożliwienie zakładania filii polskich w Gdańsku.

Wizyta króla szwedzkiego w Holandji.

Król szwedzi spędził obecnie 3 dni w Holandji, gdzie został przez królową Wilhelminę i księcia małżonka Herrika gościnnie podejmowany. Obidwa państwa zachowały podczas wojny neutralność i

królowa Wilhelmina w przemówieniu swej zaznaczyła, że i dalsza neutralność obydwojch zaprzrzyciełniczych państw może przyczynić się do utrzymania pokoju.

WIADOMOŚCI HANDLOWE

O zapoznanych korzyściach dewaluacji.

II.

Choć wyższe siły, kierujące wydarzeniami gospodarczymi, czują nad tem, by głupota nie wyrosła pod niebiosa i w swoim czasie z pewnością się objawia, do brzeby jednak było, by powołani wodzowie narodu niemieckiego, sternicy nawy państwowej i jak oni się wszyscy nazywać lubia, zechcieli powoli pojmować podstawę prawdy nauki o gospodarce narodowej, a w szczególności zrozumieć:

1. Że pieniądź jest „trwałym, możliwie najmniej zmiennym miernikiem wartości” i że marka nasza dawniej przestała odpowiadać warunkom, łączącym się z tem pojęciem. Zrozumienie tej prawdy powinno wywołać daleko idące konsekwencje.

2. Że prasa drukarska stanowi gałąź przemysłu, która z krajowego surowca i krajową pracą wytwarza względnie szlachetny towar, który dotychczas z powodzeniem możemy wymieniać na potrzebne nam zagraniczne surowce. Nie jest to paradoksem, ale stwierdzeniem korzystnej dla nas prawdy ekonomicznej. Upadek prestige'u, jaki pociąga za sobą wykonywanie takiego przemysłu, należy cierpliwie znieść w świadomości, że jest on wynikiem warunków politycznych, w jakie nas wtłoczyła. Zakazany traktatem wersalskim nasz gospodarczy ratunek się inflacja, jak anty toksyna. Ze względów patriotycznych nie jest bynajmniej koniecznym tamowanie odpływu marek zarządzeniami w rodzaju dewizowego.

3. Że nie jest objawem zbytniej mądrości odstraszenie kapitału z granicznego, przez wysuwanie argumentów w rodzaju „wyprowadź Niemiec”, „zaprzepaszczenie majątku narodowego” etc.

Z Austrii też dotychczas nie wywieziono zagranicę ani jednego zagonka ziemi. Kopalne Alpe Montan znajdują się na dawnym swym miejscu, a nie gdzieś we Włoszech czy Szwajcarii. Kolej austriackie w dalszym ciągu po ziemi austriackiej wożą podróżnych i żywią austriackiego robotnika. Pożytecznym byłoby wiedzieć i pojąć, że niemieckim pozostaje dom i niemieccy obywatele mieszkać w nim będą nawet wtedy, gdy będzie on własnością obcego krajowca, i że nie jest znów ruiną krajem dla gospodarki narodowej, jeżeli jakieś przedsiębiorstwo górnicze o kapitale 100 milionów marek, obracające rocznie 15 miliardów, z czego 5 miliardów przypada na zarobki niemieckich robotni-

ków, inwestujące corocznie przynajmniej 3 miliardy w kraju i opłacające wszystkie podatki — wysła w końcu roku tytułem dywidendy 100 milionów marek zagranicę, czyli mikroskopijny odsetek od obrotu, dokonanego w państwie naszym.

4. Że konjunktura inflacyjna jest niczem innym, jak tylko wyścigiem między wskaźnikiem drożyznianym a procesem zanikania wartości pieniądza. Przy dzisiejszym ustosunkowaniu się warstw społecznych jest do przewidzenia, że rywal spotkają się na pewnym punkcie, a wtedy wskaźnik mniej ruchliwy, wyprzedzi wskaźnik drożyzniany. W tej chwili konjunktura ustąpi miejsca skrajnemu przecięciu — zastoiowi. Każda, nawet najkrótsza pauza w procesie upadku waluty powoduje przekroczenie cen światowych i kompletną niemoc eksportu, która w ostatecznym razie trwać będzie tak długo, aż nie nastąpi reforma walutowa. Przewidzieć to, nagromadzić potrzebne rezerwy na czas kryzysu, oto zadanie dla polityki gospodarczej o należywym pokroju i szerokim horyzoncie.

5. Że proces zanikania wartości waluty musi być uznanym tem, czem jest: niewłaściwym wentelem, zapomocą którego gwałtem zneurotyzowany organizm gospodarczy czepnie powietrze, potrzebne mu do życia, proteza, której używanie ustanie wtedy, gdy świat uzna, że powojenne warunki polityczne pozostawiają państwu siły walutowe i że państwo nie jest w stanie nadać autorytetu swym znakom pieniężnym. Wtedy państwo, jako przedstawiciel kapitału, jako potęga finansowa przestaje grać rolę i musi oddać swe przywileje walutowe prawdziwym przedstawicielom kapitału. Niemieckie banki emisyjne, będące w rękach międzynarodowej czy niemieckiej finansjery, będą w stanie, nieobciążone długami, nadać swym banknotom należyty autorytet, czego nie potrafi już państwo, nawet po uzyskaniu ewentualnej rewizji traktatów. W historii były już wypadki, że państwa zaprzęszczały pewne akcesoria swej suwerenności, a między niemi i prawo monetarne. — Dziś jesteśmy świadkami podobnego procesu objawiającego się drogą ewolucji. Prywatny kapitał rośnie kosztem siły gospodarczej państwa.

Inaczej przedstawiałaby się dzisiejsze nasze warunki polityczne i gospodarcze, gdyby kierownicy narodu i państwa potrafili wczasy zrozumieć i przewidzieć linie rozwoju wydarzeń ekonomicznych. Ratujmy choć szcztaki.

spółdzielni wynosiła 312. Ogólna liczba członków wynosiła 234 tysiące 561.

Przychód wszystkich spółdzielni związkowych wynosił ogółem 567,4 milj. mkp., rozchód 393,8 milionów, czysty zysk 164,0 milionów marek.

Kapitał obrotowy wynosił ogółem 6.402 milj. mk., z której to sumy przypada na spółdzielnie kredytowe 5.822, na spółdzielnie rolniczo-handlowe 335 milionów mk., na spółdzielnie spożywców 132 miliony i na spółdzielnie różne 113 milionów marek.

Obrót ogólny spółdzielni kredytowych wynosił 93,45 miliardów wobec 15,06 miliardów w roku 1920. Wzrost ten jest tak pod względem absolutnym, jak i relatywnym znaczniejszy, aniżeli w latach dawniejszych. Obrót pieniężny rolników w roku 1920-21 wykazywał również silną tendencję wzrostową. Towarów sprzed. za 1863 milionów wobec 307,4 milj. w roku zeszłym. Spółdzielnie spożywców sprzedały towarów za 337 milionów marek.

Złote polskie.

W tej chwili istnieją w Polsce cztery typy złotego polskiego, a mianowicie:

1) Według ustawy z dnia 26-go września 1922 r. w sprawie nazwy monety polskiej art. 1-go, wartość złotego jest równa wartości 1-3.100 kilograma złota 900 próby. Wynikałoby stąd, że kurs złotego ustawowego określa się według kursu złota.

2) Według ustawy z dnia 26-go września 1922 r. w przedmiocie wypuszczenia 8 proc. państwowej pożyczki złotej z 1922 r., art. 4 i 5 kurs złotego polskiego równy jest przeciętnemu kursowi franka szwajcarskiego na giełdzie warszawskiej w ostatnim miesiącu przed terminem płatności.

3) Polska krajowa kasa pożyczkowa (P. K. K. P.) ustala według zasad niewiadomych kurs złotego polskiego, według którego sprzedaje odcinki złote obligacji pożyczki złotej.

4) P. K. K. P. wyznacza cenę, po której nabywa efektywne złote franki szwajcarskie w monetach, a nie w banknotach szwajcarskich. Ponieważ frank szwajcarski w monecie złotej jest równy złotemu polskiemu, mamy więc czwarty kurs złotego polskiego.

Ponadto zamierzone są jeszcze dwa typy złotego polskiego.

5) Według projektu ustawy w przedmiocie wypuszczenia 6 proc. złotych bonów skarbowych (art. 5), złote bony skarbowe będą spłacane po cenie nominalnej w markach polskich, według przeciętnego kursu franka szwajcarskiego na giełdzie warszawskiej w ciągu pierwszych 10 dni września 1923 r., licząc złoty polski równy frankowi szwajcarskiemu. Od września 1923 roku będzie więc obowiązywał piąty kurs złotego polskiego, różny od kursu wymienionego w punkcie 2-im, określonego jako przeciętny z całego miesiąca.

6) Przy obliczaniu podatków będzie używany złoty wskaźnikowy na podstawie przeciętnej ceny towarów.

Powstało tedy pytanie, czy wszyscy obywatele polscy mają prawo dowolnie posługiwać się każdym typem złotego w dokonywaniu transakcji, albo czy też tylko określone transakcje mogą być dokonywane według określonego kursu złotego polskiego. — Zagadnienie to rozwiązać można w sposób rozmaity. Można określić typ złotego dla poszczególnych transakcji np. weksle do 6 miesięcy w złotym pierwszym, czek w złotym drugim, transakcje w sklepach kolonialnych w złotym trzecim, w sklepach galanteryjnych w złotym czwartym i t. d. Można też oczywiście dać obywatelom swobodę zawierania transakcji w dowolnym złotym polskim.

Nowa polityka w handlu zagranicznym Rosji sowieckiej.

Na najnowsza politykę rządu sowieckiego w dziedzinie eksportu i importu zdaje się wpływać bardzo ściśle sytuacja finansowa federacji sowieckiej i jej bilans handlowy. Ponieważ okazało się w ciągu ostatnich miesięcy, że nawet najbardziej energiczna akcja dodatkowa nie jest w stanie ścignąć z ludności ilości pieniędzy niezbędnej do zbilansowania budżetu bez deficytu, a z drugiej strony, że nawet nieznaczna produkcja fabryk sowieckich nie znajduje częściowo pokupu w kraju wobec olbrzymiego zmniejszenia się siły nabywczej ludności — przeto postulatem ostatnich czasów jest by w dziedzinie handlu zagranicznego ograniczyć do minimum import, sprowadzając wyłącznie instrumenty i maszynę, słowem środki produkcji, oraz możliwie rozszerzyć eksport, dlatego też w sprawie importu należy przewidywać większe trudności, niż dotychczas, w związku z czem zasada monopolu handlu zewnętrznego wydaje się być dziś bardziej niewzruszona, niż kiedykolwiek. Należy przewidywać także, że berlińskie przedstawicielstwo „Wnie-” storgu” stanie się pewnego rodzaju centrala dla zakupów w całej Europie, kontrolująca inne placówki handlowe sowieckie. Co do organizacji samego handlu, zajda prawdopodobnie wielkie zmiany w związku z przejściem do systemu kontyngentowego, który prawdopodobnie znajdzie zastosowanie w projektowanym traktacie handlowym z Niemcami.

Życie gospodarcze Polski.

Uprzemysłowienie Małopolski Wschodniej. W styczniu r. b. w obrębie działalności izby handlowej i przemysłowej lwowskiej uruchomione zostały następujące zakłady przemysłowe: odlewnia dzwonów, garbarnia, wytwórnia olejnych i artystycznych farb, fabryka kilimów, fabryka ubrań, fabryka mydła, fabryka bielizny i fabryka octu.

SKASOWANIE MIN. SKARBU W NIEMCZECH.

BERLIN, 8 marca (Pat) Wolf. Na wniosek ministra finansów ma być ze względów oszczędnościowych skasowane w najbliższym czasie min. skarbu rzeszy.

POLSKO-CZESKIE ROKOWANIA FINANSOWE.

WARSZAWA, 8 marca. (Telef. od nasz. koresp.) Dowiadujemy się, że rokowania finansowe polsko-czeskosłowackie mają być wznowione w najbliższym czasie w Opawie.

Dzisiejsza giełda warszawska

Na dzisiejszem zebraniu giełdowym tendencja dla walut i dewiz utrzymywała się bez zmiany, przy kursach nieco mocniejszych od wczorajszych.

Papiery dywidendowe w obrocie niewielkim, po kursach słabszych.

Gotówka.

Dolary Stan. Zjedn. 44500—45750
Marka niem. 2.20—1.95.

Czeki i wpłaty

Belgia 2535—2550.
Berlin 2.14—1.97.50.
Gdańsk 2.14—1.97.50.
Londyn 20500—20 000.
Nowy Jork 45700—42750.
Drobne dolary 4.910—42.90.
Paryż 2630—2695.
Praga 1325—1350.
Szwajcaria 8250.
Wiedeń 64.00.
Włochy 21'0

Listy zastawne.

Milionówka 1715

Akcje.

Bank Dyskontowy 58000.
Bank Handlowy 70 00
Bank dla handlu i przem. 22000
Bank kredytowy 14400—15000
Bank przemysłowy 5100
Bank przem. i wójskich 5800
Bank zachodni 53 00
Bank zjedn. ziem. pol. 14800

Bank sp. zarobk. 16750
Bank kup. Łódź 4100
Kilowski 87000
Czestocice 154000
Cukier 167000
Firlew 17850.
Drzewo 5500
Wediel 14'50
Cegielski 122000
Lilbon 75000
Modrzejewski 70000
Ostrowiec 67000
Karasiński 15500
Zieliński 53000
Rudzi 550'0
Starachowice 54' 00
Pocisk 4800
Parowoz 15700
Zieleniewski 89000
Borkowski 6000
Hurt 5300
Jablkowski 12000
Zegluga 4050
Polbal 5950
Natta 6900
Nobel 17200
Sila i światło 6575
Puls 510'0
Chodorow 44500
Gosławice 5'0'0
Michałow 34000
Spiess 16500
Habersbusch 26000

Cedola giełdy pieniężnej w Łodzi.

Łódź, dnia 9 marca 1923.

Dolary St. Zjednoczonych (gotówka) w plac. 44000, w ząd. 44250.
Dolary St. Zjedn. (czeki) w plac. 45250, w ząd. 45750.
Franki belgijskie (czeki) w plac. 2540, w ząd. 2580.
Franki francuskie (czeki) w plac. 2690, w ząd. 2710.
Franki szwajc. (czeki) w plac. 3250, w ząd. 8300, w tranz. —
Funt ang. (czeki) w plac. 208,000 w ząd. 205,000, w tranz. —
Korony austr. (czeki) w plac. 0,65,50 w ząd. 0,64,50
Korony czeskie (czeki) w plac. 1350, w ząd. 1350, tranz. —
Marki niem. (got.) w plac. 2,00, w ząd. 2,10, tranz. —
Marki niemieckie (czeki) w plac. 1,97,50, w ząd. 2,00, w tranz. —
Milionówka w plac. — — w ząd. 1725.

Dzisiejsze notowania w Gdańsku i Berlinie.

GDANSK, 9 marca. — (Tel. w „Kurierze Wieczornym”). Trzecie notowania przed zamknięciem giełdy:
Marka polska 46.50.
Warszawa 44.
Dolary 20,000.
Tendencja słabsza.

BERLIN, 9 marca. — (Tel. w „Kurierze Wieczornym”). Trzecie notowania przed zamknięciem giełdy:
Warszawa 47.00
Marka pol. 47.75
Nowy Jork 20.750.
Londyn 9 6 0
Paryż 1266
Wiedeń 29,57
Praga 618,25
Włochy 987 75
Belgia 101.50
Holandia 8208.
H. Isinglors 575
Szwajcaria 5868.
Hiszpania 5812.

Tendencja spokojna.

Bawelna.

NOWY JORK, 8 marca. Cł. za 1 lb. Bawelna, Middl. Upl. 30,95 luty — marzec 30,75, kwiecień 30,90, maj 30,90, czerw. 30,43, lip. 30,08, sierp. — wrzes. —, październik —, listopad —, grudz. —, stycz. —
Dowóz 10.000 bel.

BREMA, 8 marca. Cł. 4.50 do 14.008
NOWY ORLEAN, 8 marca. — Bawelna amerykańska 51.00.

PRACOWNIA UBIOROW DAMSKICH

„MARTY”

Wólczańska 148 m. 69.

Przyjmuje wszelkie roboty jako to: palta damskie, kostiumy oraz suknie.

Wykonanie sumienne. Ceny zniżone.

Kup

pożyczkę złotą!

Ruch spółdzielczy w Polsce w liczbach.

Według obliczenia, umieszczonego w sprawozdaniu związku spółdzielni zarobkowych i gospodarczych za rok 1921 liczba spółdzielni w Polsce wynosiła 10.473, z której to liczby przypada na spółdzielnie: kredytowe 4.357, czyli 41,6 proc., rolniczo-handlowe 407, czyli 3,9 proc., spożywców 4.840, czyli 46,2 proc., różne 869, czyli 8,3 proc. Razem 10.473, czyli 100,0 proc.

Liczba powyższa przedstawia minimum spółdzielni związkowych i niezwiązkowych, liczba, która po doliczeniu niemieckich spółdzielni na Śląsku i innych spółdzielni niezwiązkowych zwiększy się do ca. 11.000 spółdzielni.

Spółdzielnie kredytowe pod każdym względem pierwsze zajmują miejsce. Udział ich w kapitale obrotowym i w obcyh kapitałach wynosi przeszło 60 proc., a udział w kapitale własnym przeszło 68 procent, w składach natomiast niemal 99 proc. Na drugie miejsce wysuwają się spółdzielnie spożywców, przedstawiające przeszło 29 proc. kapitału obrotowego, jednakże tylko 13,8 proc. kapitału własnego, a kapitału obcego 30,4 proc. Spółdzielnie rolniczo-handlowe repre-

zentują 7,8 proc. kapitału obrotowego, kapitału własnego 12,6 procent, a obcego 7,4 procent.

Kapitał obrotowy związków gospodarczych, względnie central związkowych wynosił ogółem 5,2 miliardów marek, a więc ca. 20 proc. mniej, aniżeli suma bilansowa wszystkich spółdzielni związkowych w Polsce.

Największą liczbę przedstawiają związki spółdzielni spożywców, których jest siedm. Reszta związków, z małemi tylko wyjątkami, należy do typu mniej, lub więcej mieszanego. Pod względem kapitałów najsilniejsze są związki, względnie ich centrale, grupujące około siebie spółdzielnie kredytowe i rolniczo-handlowe.

Przyjrzyjmy się jeszcze nieco spółdzielniom należącym do związku spółdzielni zarobkowych i gospodarczych w Poznaniu i ich stanowisku w roku 1921.

Liczba spółdzielni, zdających sprawozdanie, wynosi 360: z liczby tej przypada na spółdzielnie związkowe 331, na spółdzielnie śląskie 8 i na odcie 21. Liczba fili, względnie punktów sprzedaży w 45 spółdzielniach wynosi 175. W roku 1920 ogólna liczba

OGŁOSZENIA

Rozkład pociągów.

Ważny od dnia 1 marca.

Łódź-Fabryczna.

Odjazd.

6.00 osob. Koluski połączenie z Warszawy,
7.15 posp. bezpośr. Warszawa,
9.05 osob. Piotrków, Sosnowiec, Tomaszów,
15.30 osob. Koluski połącz. z Krakowem, Tomaszowem, Sosnowcem,
16.20 osob. bezpośr. Warszawa,
16.40 osob. Koluski połączenie z Warszawy, Skarżyskiem, Katowicami,
19.50 osob. bezpośr. Warszawa połącz. z Krakowem,
21.20 osob. Koluski połączenie z Krakowem, Tomaszowem, Krynica, Zakopanem,
23.05 osob. Koluski połączenie z Krakowem, Lwowem, Sosnowcem i Zakopanem.

Przyjazd.

6.05 osob. z Koluszek, Warszawy, Krakowa, Lwowa, Sosnowca,
7.30 osob. z Koluszek, Katowic, Sosnowca,
8.35 osob. z Koluszek, Krakowa, Zakopanego, Krynicy, Skarżyska,
10.55 osob. z Warszawy, Tomaszowa,
15.00 osob. z Koluszek, Warszawy, Krakowa, Skarżyska, Katowic,
16.47 osob. z Warszawy, Tomaszowa i Sosnowca,
20.56 osob. z Piotrkowa, Tomaszowa,

22.00 posp. z Warszawy, Tomaszowa,
23.55 osob. z Koluszek, Warszawy.

Łódź-Kaliska.

Odjazd.

0.42 posp. Poznań, Berlin, Paryż
2.25 osob. Warszawa
4.41 osob. Leszno, Kempno
5.52 osob. Warszawa
6.29 posp. Warszawa
8.30 osob. Ostrów
9.20 osob. Warszawa Główna przez Łowicz Wied.
11.05 osob. Koluski
13.24 osob. Poznań
16.30 osob. Siegadz
16.51 osob. Warszawa
17.10 osob. Katowice
20.05 osob. Skalmierzyce
21.05 osob. Łowicz Wied. z wag. do Gdańska
23.05 osob. Kraków
23.24 osob. Poznań

Przyjazd.

0.32 posp. Warszawa
2.15 osob. Leszno, Kempno.
4.31 osob. Warszawa
5.22 osob. Poznań.
6.19 posp. Paryż, Berlin, Poznań.
7.25 osob. Kraków.
8.15 osob. Łowicz Wiedeński z wag. do Gdańska.
10.35 osob. Skalmierzyce.
12.50 osob. Katowice.
13.14 osob. Warszawa.
16.39 osob. Poznań
19.20 osob. Koluski
19.35 osob. Warszawa.
20.40 osob. Sieradz.
22.10 osob. Ostrów.
23.14 osob. Warszawa.

Niezbędna każdemu

Wielka Handl. Księga Adresowa Gdańska i Polski na rok 1923

(subs. urzęd.)

wyszła z druku w Gdańsku i jest do nabycia dzisiaj u mnie w hotelu SAVOY № 425. Zabawię tylko 1 dzień. Udzielam informacji i przyjmuje ogłoszenia do pism Gdańskich.

Poszukuję dzielnych agentów.

Cennik mięsa.

Wienizowina normalna	9,600 za klg.
Schab i baleron	11,000 za klg.
Słonina i sadło	15,000 za klg.
Salceson	12,000
Kielbasa zwyczajna	9,400
Kielbasa krajana	19,000
Kielbasa serdelowa	12,000
Kiszka paszulewowa	14,000
Kiszka watrobiana	7,600
Kiszka czarna	7,600
Kaszanka	4,000
Serdelki	14,000
Kielbasa krakowska	14,000
Szynka gotowana	18,000
Szynka wędzona	18,000
Szynka bez kości	15,000
Baleron gotowany	18,000
Baleron surowy	17,000
Boczek wędzony surowy	14,000
Boczek gotowany	16,000
Szmalce	18,000
Słonina paprykowana	18,000
Słonina wędzona	18,000
Wołowina I gat. norm.	7,800
Wołowina norm.	6,800
Cielęcina	6,400
Baranina	7,000
Baranina bez kości	8,000
Poledwica	9,000
Lód	7,400
Wołowina koszerna 1 gat.	8,500
Wołowina koszerna 2 gat.	7,500
Cielęcina koszerna	7,200
Baranina	7,800

CENNIK

obowiązujący w cukierniach.

Szklanka herbaty	500 mk.
Szklanka herbaty z cytryną	600
Szklanka herbaty z mlekiem	600
Filiżanka kawy białej	600
Szklanka kawy białej	900
Szklanka mleka	600
Szklanka kawy czarnej	900
Pół szklanki kawy czarnej	500
Filiżanka czekolady	700
Szklanka czekolady	1,300
Szklanka czekolady z kremem	1,500
Szklanka wody z sokiem	500
Szklanka wody czystej	200
Ciastko deserowe	600
Ciastko drożdżowe	500
Ciastko kruche	500
Bulka z masłem	500
1 kg. babki drożdżowej	12,000
1 kg. sucharków	12,000
1 kg. herbatników	16,000

W cukierniach II-ej kategorii obowiązują ceny o 20 proc. niższe. W czasie koncertu ceny mogą być podwyższone o 10 proc.

Jedyna rządowa linja amerykańska do Ameryki i Kanady

udziela bezpłatnie pasażerom informacji i wskazówek, aby umożliwić im prędkie osiągnięcie numeru rejestracyjnego przed wstrzymaniem emigracji

Najbliższe odjazdy:

President Fillmore 14 marca 18 kwietnia
President Harding 21 marca 28 kwietnia
George Washington 28 marca 2 maja
President Roosevelt 4 kwietnia 9 maja
President Arthur 11 kwietnia 16 maja

UNITED STATES LINES

WARSZAWA WILNO ŁÓDŹ
Senatorska 28-30 Wielka 67 Senatorska 5
LWÓW. Kotłuszki 2

Potrzebujesz pracownika, robotnika lub służącą?

Wstąp lub zatelefonuj do Państwowego Urzędu Pośrednictwa Pracy, Al. Kościuski 9, tel. 184. — UWAGA! Poszukują pracy żołnierze zdemobilizowani, reemigranci z Niemiec i repatrianci.

Walcz z lepszymi starowoskami w życiu.

Zapiszcie się na kursa: **Szoferski, Radiotelegraficzny na buchalterję, polski, angielski, francuski, niemiecki i komplety matematyczne algebra i geometria kurs klasy IV, V, VI.**

Oplaty niskie

Zapisy mężczyzn i młodzieńców chrześcijan przyjmuje Sekretariat Y. M. C. A. Piotrkowska 243, 1 p. od 4-9 g. wiecz.

MIĘDZYPAŃSTWOWA KOMISJA PRACOWNICZA.

Dzisiaj, dnia 9 marca, o godz. 8 wiecz., odbędzie się w lokalu Związku (Al. Kościuski 21)

Zebranie delegatów

pracowników przemysłu włókienniczego.

Na porządku dziennym:

- 1) Sprawozdanie Międzypaństwowej Komisji Pracowniczej;
 - 2) Wolne wnioski.
- Koleżdy! Stawcie się licznie i punktualnie! 3701-1

Handlowiec

z wieloletnią praktyką, władający gruntownie językami polskim, niemieckim i rosyjskim, rutynowany sprzedawca, ze znajomością buchalterji, poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe oferty sub. „Sumienny” do „Głosu”. 679-2

Pomieszczenie w Gdańsku

frontowe w najlepszym punkcie z telefonem i eleganckim urządzeniem odpowiednie na bank, biuro lub sklep—do wynajęcia. Ewent. przyjmę zastępstwo jako ustosunkowany zdolny gdański kupiec, lub przyjmę kierownictwo interesu. Informacje listownie: Gdańsk, Poście, restante dla H. S. 100. 342-1

MARKA OCHRONNA

„SIBUNION“

jest rękojmią dobroci towaru jest do nabycia wszędzie

ANGIELSKA

HERBATA i KAKAO

w paczkach 1/2, 1/4, 1/8 funt.; w puszkach 1/2, 1/4, 1/8 kilowych.

w oryginalnem opakowaniu.

Sprzedaż hurtowa: Warszawa, Bielańska 18;

telefony: 105-72-258-14, 507-88.

Oddziały: Poznań, Garncarska 3; Lwów, Batorego 3; Gdańsk, Langermarkt 15; w Krakowie, w Wilnie. 370-2

Dr. Z. Rakowski

choroby uszu, nosa, gardła i płuc
ul. Pomorska (Średnia) 10
przyj. 12-1 i 5 do 7.
524-2

Dr. med.

Lubicz
Cegielniana 43.

Choroby skórne, weneryczne i mocznicowe
leczenie aut. słodczym wyzn.
Pracuje od 4-8. Dnia pań oddzielna pocztalnia. 157-15

Dr. S. KANTOR

Specjalista chorób skórnych i wenerycznych.
ul. Piotrkowska 144
(róg Ewangelickiej).

Godz. przyjęcia: o d 9-2, 6-8 pp. Dnia pań 5-6 pp.

Dr. Langbard

Zawadzka 10

Choroby skórne i weneryczne
Pracuje od 8-12 i 5-8
3592-5

Dr. MARJA

Łódź-Lewinsonowa
Chor. weneryczne i skórne
(diakrobia i dżetel)
Godz. przyj. od 5-9 pp.
w niedz i święta 11-1.
Cegielniana 6.
WUZ 22/XI-21 741 6

„Głoszenia drobne“

Nauka i wychowanie.

(Za wyraz 150 mk.)
szkoła leżków. Piotrkowska 120. Francuski, angielski, niemiecki. Organizuje się nowe grupy. Oplaty miesięczne. Zapisy od 4-9. Prof. Deb. daje również lekcje prywatne franc., a niemieck u siebie, Piotrkowska 102 3050-35-n

Posady i praca.

Poszukiwane.
(Za wyraz 120 mk.)
Fehlfanka wychowawczy i z 7-letnią praktyką (kurs Korczaka) poszukuje zajęcia po południu. Oferty dla „Kurs” do „Głosu”. 572-5-pp

Doniesienia rozmaite.

(Za wyraz 150 mk.)
Akuszerka Pipikowa przyjmuje zamówienia pań miejscowych i przyjezdnych. Piotrkowska 132. 536-10 d
toby wiedział coś o J. i zefie Przybylskim, który w 1914 roku wyjechał do Berlina i zginął bez wieści, proszony jest zawiadomić Marjanę Przybylską, Nowo-Cegielnia na 28. 199-1-4

Dobra

Reklama
to dźwignia
dla handlu i przemysłu!

Oryginalne ogłoszenia umieszcza
we wszystkich dziennikach po cenie redakcyjnej
Dział Ogłoszeń i Reklam
przy **Biurowi Informacji Prasowych**
„BIP”
ŁÓDŹ, Cegielniana 40.

WYWIAD

Łódź, Piotrkowska № 104.

Biuro Kredytowo-informacyjne
założone przez polskie instytucje finansowe
Sp. z ogr. odp.

Dostarcza informacji o zdolności kredytowej i organizacji firm handlowych i przemysłowych oraz osób, trudniących się handlem i przemysłem w całym państwie i zagranicą. Dostarcza adresów firm i przedsiębiorstw.

2350-3

Niniejszym zawiadamiamy, że w dniu 7 kwietnia r. b. o godz. 6 ej wieczorem w lokalu biura Zarządu przy ul. Piotrkowskiej № 182, odbędzie się

Zwyczajne Ogólne Zebranie

akcjonariuszy z następującym porządkiem dziennym

- 1) wybór przewodniczącego, 2) odczytanie i zatwierdzenie sprawozdania bilansu i protokołu Komisji Rewizyjnej, 3) podział zysków, 4) budżet 5) upoważnienie Zarządu do korzystania z kredytu, 6) wybory: 1 członka Zarządu, 1 zastępcy i 5 członków Komisji Rewizyjnej, 7) wnioski.

Akcionariusze, życzący sobie być obecni na powyższym zebraniu, obowiązani są złożyć swoje akcje lub kwity depozytowe w lokalu Spółki przy ul. Al. Kościuski № 37 nie później, jak 31 marca r. b. (par. 19 statutu).

Zarząd
Łódź. Tow. w robót dzianych i pończ.
„TRYKOT”-Spółka Akcyjna.

W drukarni „Głosu Polskiego”, Piotrkowska 86.

Redaktor i wydawca Marcell Sacca.